

STORTINGET

Representantforslag 131 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Dokument 8:131 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om ansettelsen av leder for Oljefondet og Norges Banks omdømme

Til Stortinget

Bakgrunn

11. juni 2020 valgte Norges Banks representantskap å gå til det ekstraordinære skritt å sende brev til Stortinget utenom ordinær årlig rapportering, for første gang i representantskapets historie. Med brevet til Stortinget understreker representantskapet behovet for å sikre at Oljefondets framtidige forvaltning er til det beste for landet, og for å sikre Oljefondet og Norges Banks omdømme.

Når Stortingets eget kontrollorgan tyr til et slikt virkemiddel, er det også et resultat av det som har framkommet de siste månedene om ansettelsen av ny leder for Oljefondet. Norges Bank har tilsynelatende unnlatt å innhente tilstrekkelig dokumentasjon mht. Nicolai Tangens eierskapsinteresser og bånd til medinvestorer. Listen over uavklarte saker inkluderer også en skattesak fra Storbritannia og økonomiske plasseringer i en lang rekke skatteparadiser.

Tangen «antar at han fortsatt vil være skattemessig bosatt i Storbritannia etter britisk internrett gjennom hele arbeidsperioden». Forslagsstiller frykter at altfor mye beslutningsmakt over Oljefondets virksomhet flyttes ut av Norge. Allerede er det sann at Oljefondets aksjeinvesteringer styres av en direktør ved London-kontoret, som i 2017 hadde vokst til 150 ansatte. Hvis Oljefondet i tillegg skal ha en leder med så sterk tilknytning

til London som Tangen, kan Norge i verste fall få en gradvis utflytting av enda flere sentrale deler av Oljefondets virksomhet. Equinor-skandalen i USA er et eksempel på hvor galt det kan gå når forvaltning av store norske fellesverdier flyttes ut av landet. I det tilfellet forsvant både den norske forvaltningskulturen og åpenheten ut av vinduet, og 200 mrd. kroner gikk tapt.

Et av representantskapets hovedmomenter i brev av 11. juni 2020 var:

«Ansettelsesforholdet skal være regulert av det samme rammeverket som gjelder for alle ansatte, både ledere og medarbeidere, i Norges Bank.»

I brevet til Stortinget 11. juni 2020 konkluderes det:

«Representantskapet registrerer at avtalen som er inngått med daglig leder av NBIM går utenfor rammeverket som gjelder for alle ansatte, både ledere og medarbeidere, i Norges Bank.»

Forslagsstiller mener det er alvorlig når Stortingets kontrollorgan for Norges Bank peker på at sentralbanksjefen har inngått en avtale i strid med representantskapets hovedmomenter.

Representantskapet konstaterer også at det «fortsatt gjenstår å etablere tilstrekkelige interne kontrolltiltak». Forslagsstiller frykter at de manglende avklaringene vil gjøre denne saken til en belastning for Oljefondet, Norges Bank og hele det norske samfunnet.

Sentralbankloven § 1-4 omtaler sentralbankens uavhengighet og sier at

«Norges Bank kan ikke instrueres i sin virksomhet etter loven, jf. § 1-3, unntatt i ekstraordinære situasjoner.»

Det er etter forslagsstillers syn liten tvil om at man nå har med en ekstraordinær situasjon å gjøre. Forslagsstiller viser også til Grunnloven § 19:

«Kongen våker over at statens eiendommer og regallier anvendes og bestyres på den av Stortinget bestemte og for samfunnet nyttigste måte».

Finansministeren har selv bekreftet at Finansdepartementet har hatt direkte kontakt med rekrutteringsbyrået og med Norges Bank om ansettelsen av ny leder for Oljefondet. Representantskapet i Norges Bank har gjort sine undersøkelser, som Stortinget behandler. Men av Stortingets kontrollorganer er det bare Riksrevisjonen som kan sikre at alle sider og aktører i denne saken, inkludert regjeringens rolle i ansettelsen, blir undersøkt. En slik undersøkelse er etter forslagsstillers syn avgjørende for å bygge opp tilliten og omdømmet etter denne saken.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sikre at Oljefondet ledes fra Norge.
2. Stortinget ber Riksrevisjonen gjennomgå regjeringens rolle i ansettelsen av ny leder for Oljefondet, herunder statsrådets myndighetsutøvelse, deltakelse på arrangementet Back to University fra regjeringen og andre relevante sider som ligger til Riksrevisjonen å kontrollere.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere hvorvidt sentralbanksjefen i saken om ansettelse av Nicolai Tangen har overholdt sine tjenesteplikter.

15. juni 2020

Bjørnar Moxnes